

Agata Muc

"Pielgrzym" - miesięcznik parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 2 (39), 73-88

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

AGATA MUC¹

„PIELGRZYM” – MIESIĘCZNIK PARAFII PW. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach

Od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku w Polsce widoczny jest rozwój prasy katolickiej: obok tytułów o zasięgu ogólnokrajowym zaczęły się ukazywać lokalne gazety wydawane przez poszczególne parafie. Przyjmowały one charakter tygodników, dwutygodników, miesięczników i dwumiesięczników lub były publikowane w sposób nieregularny (okazjonalny). Obecnie najczęściej tytułów ukazuje się w dużych miastach Małopolski i Śląska², gdzie istnieje odpowiednie zaplecze intelektualne, kulturalne i techniczne, a wydawcy mają ułatwiony dostęp do usług firm poligraficznych. Natomiast w mniejszych miejscowościach często wydawane są jedynie informatory zawierające ogłoszenia parafialne. W archidiecezji katowickiej w 2013 roku wydawano ok. dziewięćdziesięciu tytułów, z czego w samych tylko Katowicach ukazywało się ponad dwadzieścia pism parafialnych³. Jednym z katowickich periodyków jest „Pielgrzym”, wydawany przez parafię pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny⁴.

¹ Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

² J. Czech, *Współczesna prasa katolicka w Polsce* (praca licencjacka obroniona w 2010 roku na Uniwersytecie Łódzkim), http://prasaparafialna.pl/czytelnia/prace_naukowe/wspolczesna_prasa_katolicka_w_polsce, 17.04.2014.

³ D. Bednarski, *Prasa parafialna w archidiecezji katowickiej, dossier przygotowane na użytek Komisji ds. Dziedzictwa Kościoła katowickiego II Synodu Archidiecezji Katowickiej*, Katowice 2013.

⁴ Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach została założona w 1951 roku, wchodzi w skład dekanatu Katowice-Śródmieście i obecnie liczy 11 350 para-

Powstanie i rozwój miesięcznika

Myśl założenia własnego periodyku narodziła się wśród parafian podczas jednej z pielgrzymek Wspólnoty Nauczycielskiej do Włoch (stąd pomysł na tytuł „Pielgrzym”), gdzie w wielu kościołach natrafiano na pisemka parafialne⁵. Czasopismo wydawano dwukrotnie: między pierwszą a drugą edycją było sześć lat przerwy. Najpierw wychodziło w latach 1991-1993 i ponownie od września roku 1999 do chwili obecnej. Zarówno pierwszą, jak i drugą edycję zainicjował ks. Grzegorz Polok, który w latach 1989-1992 i 1999-2000 pełnił funkcję wikarego parafii pw. Wniebowzięcia NMP. Jako pomysłodawca, organizator zespołu i pierwszy redaktor planował, że: „«Pielgrzym» ma stać się zaproszeniem, wezwaniem do włączenia się w życie parafii, a także służyć bieżącą informacją wszystkim zaangażowanym w jej życie”⁶.

Pierwotnie gazetka ukazywała się co dwa tygodnie, miała format A5 i liczyła od ośmiu do dwunastu stron. Proces wydawniczy był bardzo uproszczony i polegał na powielaniu kolejnych woluminów na kserokopiarence w 300 egzemplarzach, które następnie rozprowadzano w cenie około 2 – 3 zł.

Numery charakteryzowała prostota edytorska przejawiająca się brakiem zdjęć i koloru, a na oprawę graficzną składały się jedynie schematyczne rysunki. Pierwszy zespół redakcyjny obok ks. Poloka tworzyli w przeważającej większości nauczyciele związani z parafialną Wspólnotą Nauczycielską: Wanda Niedziela, Maria Sośnierz, Ewa Korzeniec oraz Andrzej Czajkowski. Praca nad kolejnymi numerami wyglądała tak, że po zaakceptowaniu wszystkich tekstów do druku jedna z parafianek, Maria Sośnierz, przepisywała je na komputerze, natomiast resztę prac wykonywał Andrzej Czajkowski⁷. Po przeniesieniu pomysłodawcy pisemka, ks. Grzegorza Poloka, do innej parafii redakcję przejął nowy wikary, ks. Jarosław Międzybrodzki, i kierował nią do ukazania się ostatniego numeru pierwszej edycji, to jest do stycznia 1994 roku.

fian, <http://www.archidiecezja.katowice.pl/index.php/dekanaty-i-parafie/43-archidiecezja/parafie/1071-katowice-wniebowzicia-najswitszej-maryi-panny>, 17.04.2014.

⁵ *Pół wieku. Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny 1952-2002*, oprac. W. Niedziela, K. Niedziela, we współpracy z B. Joško, Katowice 2003, s. 47-48.

⁶ G. Polok, *Drodzy Parafianie i Czytelnicy*, „Pielgrzym” 1 (1999), s. 1.

⁷ W. Niedziela, *Redakcyjne wspomnienia*, „Pielgrzym” 12 (2007), s. 4.

PIELGRZYM

Nr 1.
09.09.91

Gazeta Parafii WNMP w Katowicach

Słowa Ewangelii w/g św. Marka.

Jezus opuścił okolice Tyru i przez Sydon przyszedł nad Jezioro Galilejskie, przemierzając posiadłości Dekapolu. Przyprawdżili Mu głuchoniemego i prosili Go, żeby położył na niego rękę. On wziął go na bok osobno od tłumu, włożył palce w jego uszy i śliną dotknął mu języka, a spojrzawszy w niebo, westchnął i rzekł do niego: "Effatha", to znaczy "otwórz się". Zaraz otworzyły się jego uszy, więzy języka się rozwiązały i mógł prawidłowo mówić. Jezus przykazał im, żeby nikomu nie mówili. Lecz im bardziej przykazywał, tym głośniewiej to rozgłaszali i pełną zdumienia mówili: "Dobrze uczynił wszystko. Nawet głuchym słuch przywraca i niemym mówić" (Oto słowo Pańskie).

Komentarz

Uzdrowienie głuchoniemego W centrum dziesiątej Ewangelii stoi słowo aramejskie "Effatha", tzn. "otwórz się". Przez słowo to działa moc i mądrość Boga. Co na początku stworzone zostało jako dobre i zdrowe (między innymi wzrok, słuch i mowa ludzka) a przez grzech potwornego człowieka poddane zostało prawom zepsucia i śmierci, to Jezus przywraca do stanu pierwotnego zdrowia.

Jezeli między Bogiem i człowiekiem ma zaistnieć więź, wspólnota konieczne jest aby człowiek słyszał słowo Boże rozumiał je i aby przez wiarę odpowiadał na nie. Dlatego uzdrowienie głuchoniemego ma głębszy sens niż tylko samo usunięcie kalectwa. Jezus otwiera nam uszy i usta na słowo Boże, abysmy mogli usłyszeć, na nie odpowiedzieć i wielbić Boga. Oto Jezus uzdrawiając nie tyle naprawia czy udoskonala stare stworzenie, ile raczej rozpoczyna dzieło nowego stwarzania. Zdumione tłumy mówią: "dobrze uczynił wszystko" - to jakby echo słów z Księgi Rodzaju "A Bóg widział że wszystko co uczynił było bardzo dobre" (1.31).

Dlaczego Pielgrzym ?

Myśl tworzenia gazetki - pismka parafialnego zrodziła się w czasie pielgrzymowania nauczycieli po Wioszech Uczestnicząc we Mszy Św. w różnych Kościołach, Bazylikach, mogliśmy zobaczyć, że jedną z form pomagających przeżywać Eucharystię pogłębiających więź dawną wspólnoty jest gazetka dotycząca bezpośrednio liturgii danej Niedzieli oraz życia lokalnej wspólnoty. Od myśli przeszliśmy do czynów i oto początek - dwutygodnik naszej wspólnoty parafialnej. Rozpoczynając prezentację zawartości, trzeba sobie odpowiedzieć na pytanie dlaczego taki tytuł. Każdy z nas jest Pielgrzymem w swoim życiu, pielgrzymujemy jako Kościół Powszechny do Niebieskiej Ojczyzny. Ślad "Pielgrzym" który oby odrobinę w tym naszym pielgrzymowaniu nam pomógł. Może też to wakacyjne pielgrzymowanie wpłynęło na taki wybór tytułu? Zawartość dwutygodnika wskazuje zarazem na cele jakie sobie stawia. Pierwsza strona i kolejna wewnątrz ma pomóc w przeżywaniu liturgii niedzielnej przez zaznajomienie się z Ewangelią komentarzem do niej i modlitwą zbierającą prośby uczestniczących w zgromadzeniu niedzielnym i/n kolektę. Dla pełniejszego przeżywania Eucharystii podajemy teksty Mszy Świętych i ogłoszeń duszpasterskich czyli zadania wypytujące z udziału w Eucharystii. Ostatnia strona zawierać będzie pewną spekulację w konkretnie. Pragniemy przedstawić w kolejnych numerach dwutygodnika grupy działające w ramach naszego duszpasterstwa parafialnego informując o terminach ich spotkań. Dziel się tym co przeżywałeś jako parafia czy poszczególne grupy. W treści włączymy również krótką katechezę o sakramentach i wymaganiach warunkach, które trzeba spełnić aby przeżyć poszczególne sakramenty. Dwutygodnik to także miejsce na troskę o każdego z parafian. Prosimy o wsparcie merytoryczne, o włączenie się w zawartość dwutygodnika ze swoją własną twórczością.

Ks Grzegorz Polok

Kolekta

Boże Ty nam zostajesz Zbawiciela i uczyniłeś nas swoimi przybranymi dziećmi + wierzj łaskawie na wierzycielu z Chrystusa i obdarz ich prawdziwą wolnością + wierzjmi dzielnictwem. Przed naszego Pana

W marcu 1999 roku ks. Grzegorz Polok został skierowany po raz drugi na zastępstwo do parafii pw. Wniebowzięcia NMP i wraz z nim powróciła idea parafialnej gazetki, a od września 1999 roku zaczęła się ponownie realizować. W pierwszym roku ukazały się cztery numery, które rozpoczęto wydawać w formacie A4 z nową numeracją i dodatkiem do tytułu: „Miesięcznik parafii Najświętszej Maryi Panny w Katowicach”. Edycja druga była już bardziej profesjonalna, ponieważ ks. Grzegorz Polok zaprosił do współpracy grafików: Małgorzatę i Witolda Morawskich⁸, którzy nadali szatę graficzną gazecie i zawodowo zajęli się składem tekstów. Do zespołu redakcyjnego powrócił Andrzej Czajkowski i Wanda Niedziela, a wszystkie koszty i druk wzięli na siebie Maria i Zbigniew Kuniccy, właściciele drukarni Kaga-Druk. Dzięki temu do 2003 roku „Pielgrzym” był całkowicie bezpłatny, o czym każdorazowo informowano na okładce, zaznaczając przy tytule: „egzemplarz bezpłatny”. Od pierwszego nowego numeru współpracowali z gazetą także młodzi parafianie: animator Damian Gruchlik i animatorka Anna Badura. Jak dzieje się to w przypadku przeważającej większości pism parafialnych, tak i w katowickiej redakcji wszyscy pracowali i nadal pracują społecznie. W początkowym okresie przygotowanie nowego numeru polegało na tym, że redaktorzy oddawali swoje materiały na dyskietkach państwu Morawskiemu, którzy składali je w gazetę według sugestii ks. Poloka⁹. Od 1999 roku do dnia dzisiejszego nakład wynosił 1 000 egzemplarzy.

Z czasem „Pielgrzym” stał się ważną częścią życia parafialnego i został zauważony także poza Katowicami. Wyrazem uznania dla pracy zespołu redakcyjnego był list watykańskiego Sekretariatu Stanu ze stycznia 2001 roku z podziękowaniem Ojca Świętego Jana Pawła II za przesłany rocznik „Pielgrzym” z Roku Jubileuszowego 2000. Substytut Sekretariatu Stanu, abp Leonardo Sandri, pisał do ówczesnego redaktora naczelnego, ks. Piotra Gaworskiego: „Ojciec Święty poleca Bogu w modlitwie Księdza, Członków Redakcji «Pielgrzym» i całą Wspólnotę Parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach oraz z serca udziela swego Apostolskiego Błogosławieństwa”¹⁰.

⁸ Witold Morawski pracował jako grafik w katowickim oddziale „Gazety Wyborczej”, „Gościu Niedzielnym” oraz „Małym Gościu Niedzielnym”, <http://www.press.pl>, 17.04.2014.

⁹ *Tamże*, s. 4.

¹⁰ *Pół wieku...*, dz. cyt., s. 47.

SEKRETARIAT STANU

SEKCJA PIERWSZA - SPRAWY OGÓLNE

Watykan, 31 stycznia 2001 r.

N. 486.600

Czcigodny Księżu,

Jego Świątobliwość Jan Paweł II serdecznie dziękuje Księdzu za życzenia nadesłane z okazji świąt Bożego Narodzenia oraz za załączony dar. Szczególną wdzięczność pragnie wyrazić za modlitwy i duchowe ofiary, które wspierały Jego posługę Kościołowi w czasie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000.

W noc wigilijną podczas Mszy Świętej zwanej Pasterką, Ojciec Święty polecił Bogu wszystkich ludzi na całym świecie, a spośród nich również swoich Rodaków. W wygłoszonej homilii wyraził życzenia świąteczne w formie modlitwy: «Panie Jezu, na którego patrzymy w ubóstwie stajenki betlejemskiej! Uczyń nas świadkami swojej miłości, tej miłości, która sprawiła, że ogolociłeś się z Boskiej chwały, i w swym narodzeniu przyszedłeś do ludzi i za nas umarłeś na Krzyżu. Spraw, by światło tej Nocy rozjaśniło przyszłość i prowadziło ludzkość po drogach pokoju».

Ojciec Święty poleca Bogu w modlitwie Księdza, Członków Redakcji „Pielgrzyma” i całą Wspólnotę Parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach oraz z serca udziela swego Apostolskiego Błogosławieństwa.

Z Chrystusowym pozdrowieniem

Arcybiskup Leonardo Sandri
Subsyntat Sekretariatu Stanu

Przewielebny Ksiądz
Ks. Piotr GAWORSKI
Rzymskokatolicka Parafia
pw. Wniebowzięcia NMP
ul. Graniczna 26
40-018 Katowice
POLONIA

W historii tworzenia czasopisma odnotowano także trudne momenty. Pod koniec 2001 roku pomniejszył się zespół redakcyjny i zabrakło osób posiadających umiejętność składania tekstów oraz tworzenia szaty graficznej. W redakcji pozostała Maria Niedziela, ks. Piotr Gaworski i Damian Gruchlik. Dzięki życzliwości proboszcza, ks. Bernarda Jośki, oraz pomocy pozostałych parafian gazeta przetrwała dwa lata do numeru wakacyjnego z 2003 roku. Maria Niedziela, redaktorka najdłużej związana z czasopismem, tak pisze o swoich odczuciach z tego okresu: „Po opuszczeniu naszej parafii przez zapaleńców: ks. Grzegorza Poloka i p. Andrzeja Czajkowskiego, i fachowców: państwa Małgorzaty i Witolda Morawskich, okazało się, że zostałam sama z niezawodną drukarnią państwa Kunickich, którym należą się szczególne podziękowania. Amatorka, z poczuciem misji, że po raz drugi pisemko nie może paść jak pierwsza edycja, w której również uczestniczyłam od początku. Ale udało się!”¹¹.

Sytuacja miesięcznika uległa poprawie we wrześniu 2003 roku, kiedy opiekę nad „Pielgrzymem” przejął nowy proboszcz, ks. Grzegorz Kusze, a profesjonalnego składu komputerowego podjęła się Beata Urban. Wówczas to ustalono z drukarnią, że gazeta przestaje być bezpłatna i w ten sposób częściowo zaczęto pokrywać koszty druku. W kolejnych latach na stałe w redakcji pracowały trzy osoby: Maria Niedziela, Beata Urban, Damian Gruchlik, natomiast okresowo współpracowali z nią: s. Paulina Szczepańczyk SM, Dominik Niedziela, Karol Niedziela, Jacek Krzywoń oraz Maria Rabsztyń. Ponadto w redagowaniu czasopisma pomagali także kolejni wikarzy przebywający w parafii: ks. Piotr Gaworski, ks. Janusz Kuśka, ks. Mariusz Nitka, a obecnie ks. Marcin Szkatuła oraz ks. Rafał Kaca. W ubiegłym roku w parafii zmienił się proboszcz i od września (od nr 9/2013) do zespołu redakcyjnego dołączył ks. Zbigniew Kocoń. Pozostali autorzy tekstów najczęściej publikowali je jednorazowo, opisując konkretny temat lub wydarzenie związane bezpośrednio lub pośrednio z katowicką parafią pw. Wniebowzięcia NMP. Jednak redakcja podkreśla, że mimo licznych zachęt czytelnicy włączali się do współpracy stosunkowo rzadko, chociaż to na pewno jeszcze bardziej wzbogaciłoby zawartość miesięcznika¹².

¹¹ W. Niedziela, *Pielgrzym ma 5 lat!*, „Pielgrzym” 9 (2004), s. 3.

¹² *Taż*, *W Pielgrzymie...*, „Pielgrzym” 12 (2007), s. 4.

2-9 kwietnia 2006

misyjny pielgrzym

2 kwietnia, niedziela - rozpoczęcie Misji Parafialnych
Temat: Ukochanie Eucharystii

PLAN DNIA

6.30, 8.00, 9.30, 11.00, 12.30, 16.00, 19.00 - Msze św. z nauką misyjną
 17.00 - Gorzkie Zale
 21.00 - Apel Jasnogórski i czuwanie do godz. 21.37

ROZWAŻANIE

Sprawowanie Eucharystii od początku było cechą wyróżniającą życie chrześcijan.

Eucharystia jest pamiątką i świadectwem życia Boga-Człowieka, który sam złożył ofiarę z samego siebie. Moc jej była tak wielka, że zglądziła grzechy świata. Eucharystia to również uczta - na pamiątkę tej, na którą Jezus zaprosił swoich uczniów do Wieczernika.

Wszystkie największe wydarzenia w życiu człowieka - począwszy od chrztu, poprzez ślub, ważne rocznice, a także trudności i kłopoty, wreszcie skończywszy na pogrzebie - łączą się z Eucharystią. To Ona - jeśli uczestniczymy w niej całym sercem i z wiarą - dokonuje w nas wielkich rzeczy.

MODLITWA

ponieważ
 jestem wielkim grzesznikiem
 dlatego potrzebuję Twego miłosierdzia
 jestem słaby
 dlatego potrzebuję Twojej pomocy
 jestem samotny
 dlatego potrzebuję Twojej Obecności
 jestem pogrążony w ciemności
 dlatego potrzebuję Twego światła
 jestem spragniony miłości
 dlatego potrzebuję Twego Serca
 jestem cieniem który przemija
 dlatego potrzebuję Twojej wieczności
 jestem samym głodem
 dlatego potrzebuję Ciebie
 - Chleba Życia

Ks. W. Al. Niewięglowski

Okładka „Pielgrzyma Misyjnego”

Od lutego 2005 roku, tj. od numeru 2 (78), periodyk w całości zaczęto umieszczać również na stronie internetowej parafii (tydzień po ukazaniu się wersji drukowanej), a w kolejnym miesiącu pojawiła się także wersja elektroniczna kolorowych okładek¹³. Natomiast kolorowe okładki wersji drukowanej pojawiły się pięć lat później, tj. w styczniu

¹³ Strona internetowa parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Katowicach, <http://www.wnmp.wiara.org.pl/>, 17.04.2014.

2010 roku. Wyjątek pod względem edytorskim stanowił 100. numer jubileuszowy, wydrukowany pod koniec 2007 roku, który w całości został wydany w wersji barwnej na papierze kredowym. W środku jubileuszowej edycji oprócz krótkiej prezentacji pracy redakcji pokazano także okładki wszystkich poprzednich numerów „Pielgrzyma”.

Na uwagę zasługuje fakt, że od początku nie uległa zmianie winieta periodyku. Od pierwszego numeru tytuł gazetki, drukowany taką samą czcionką, umieszczany jest w górnej części okładki, czasami zmianie ulegał jedynie kolor liter. Początkowo na pierwszej stronie, stanowiącej okładkę czasopisma, zamieszczano teksty artykułów. Z czasem, kiedy czasopismo rozwijało się pod względem edytorskim i rozpoczęto wprowadzać więcej materiałów ilustracyjnych na coraz lepszym poziomie, grafika zaczęła przeważać nad tekstem. Obecnie na pierwszej stronie umieszczane są zdjęcia lub grafika z krótką informacją o zawartości bieżącego numeru. Jeżeli chodzi o objętość pisma, to nie ulegała ona znaczącym zmianom: w początkowym okresie wynosiła przeważnie osiem stron, a od roku 2011 zwiększyła się do dwunastu. Większą objętość miały zawsze numery wakacyjne, czyli numery podwójne, wydawane razem za lipiec i sierpień.

W kwietniu 2006 roku wydano jedyny w dotychczasowej historii czasopisma numer specjalny, zatytułowany „Pielgrzym Misyjny”. Publikacja powstała z okazji odbywających się od 2 do 9 kwietnia 2006 roku misji parafialnych i zawierała dokładny plan uroczystości wraz z modlitwami i rozważaniami.

Tematyka poruszana na łamach „Pielgrzyma”

Podstawowym celem każdej gazetki parafialnej jest przybliżenie i utrwalenie życia parafii, w której jest wydawana. Umożliwienie wypowiedzenia się na piśmie członkom społeczności parafialnej sprawia, że stanowi ona swoiste forum idei, myśli oraz zamierzeń miejscowych katolików. Współpraca osób świeckich przy redagowaniu czasopisma może sprawić, że staną się oni bardziej aktywnymi i świadomymi swej roli jako członkowie Kościoła katolickiego, których życie wiąże się z określoną wspólnotą parafialną¹⁴.

¹⁴ S. Pamuła, „Biuletyn Parafialny” parafii św. Jakuba w Częstochowie jako środek przekazu treści religijnych, „Analecta Cracoviensia” 30-31 (1998-1999), s. 64.

Cel taki w „Pielgrzymie” jest realizowane poprzez zamieszczanie wiadomości z zakresu:

- teologicznych prawd wiary, które dominowały w cyklu roku liturgicznego,
- historii kościoła pw. Wniebowzięcia NMP, która łączy życie parafii,
- aktualnego życia parafii.

Najwięcej miejsca zajmują teksty dotyczące aktualnych wydarzeń w Kościele oraz w parafii. Tego rodzaju rozkład materiałów wskazuje na lokalne preferencje pisma w zakresie podejmowanej problematyki.

Prezentowana treść zawiera się w takich gatunkach, jak: artykuły, poezja religijna, listy, sprawozdania, fotoreportaże, wywiady i rozmowy z nowymi wikarymi lub innymi znaczącymi osobami życia parafialnego. Obok jednostek o charakterze opisowym ważne miejsce w periodyku zajmują elementy ikonograficzne w postaci zdjęć, rysunków oraz reprodukcji.

Rubryki prasowe nie są konsekwentnie nazywane przez cały cykl wydawniczy. Jednak jest to raczej zmiana ich nazewnictwa niż zawartości. Dotyczy to rubryki *Ogłoszenia na dany miesiąc*, która z czasem przyjęła nazwę *Ogłoszenia parafialne*. Pomimo zmiany nazwy stanowi ona najbardziej stały element czasopisma, umieszczany zawsze na drugiej stronie. *Ogłoszenia* od samego początku zawierają bieżące wiadomości duszpasterskie na temat Mszy Świętych odprawianych w kościele, zapowiedzi świąt w danym miesiącu oraz informacje dotyczące chrztów, ślubów i zmarłych parafian. Kolejną powtarzającą się grupę wiadomości stanowią dane dotyczące godzin pracy kancelarii parafialnej, biblioteki, dyżuru Zespołu Charytatywnego oraz terminarza spotkań poszczególnych wspólnot działających w parafii. Dzięki lekturze *Ogłoszeń parafialnych* czytelnik może się dowiedzieć, że na terenie parafii pw. Wniebowzięcia NMP działały lub nadal działają następujące grupy religijne: Dzieci Maryi, Żywy Różaniec, Legion Maryi, Krąg Biblijny, Odnowa w Duchu Świętym, ministranci, Wspólnota Nauczycielska, chór parafialny, Związek Górnośląski, Kościół Domowy, Apostolstwo Dobrej Śmierci, Emmanuel, Duszpasterstwo Akademickie „Graniczna”.

Kolejnym cyklicznym elementem czasopisma były wypowiedzi proboszczów, jakkolwiek odnotowano także numery bez tego rodzaju głosów. Dotychczas w stopce redakcyjnej „Pielgrzyma” można natrafić na nazwiska trzech proboszczów: ks. Bernarda Joški,

ks. Grzegorza Kuszego oraz ks. Zbigniewa Koconia. Pierwszy z nich wypowiadał się raczej w krótkich formach, stąd tytuł rubryki jego autorstwa: *Jednym zdaniem*, zawsze zaopatrzony dopiskiem „Wasz proboszcz”. Jego rubryka najczęściej przyjmowała formę otwartego pytania mającego skłonić czytelnika do refleksji bądź zadumy. I tak na przykład w kwietniu 2006 roku, przed Świętami Wielkanocnymi, ksiądz Joško zwrócił się do swoich parafian z pytaniem: „Zbliżyliśmy się do przeżywania największej prawdy naszej wiary – Zmartwychwstania. Czy jestem świadom znaczenia tej prawdy w moim życiu?”¹⁵. Następny proboszcz, ksiądz Kusze, wypowiadał się obszerniej, ale rzadziej – najczęściej były to podsumowania mijającego roku kalendarzowego w formie podziękowań lub życzeń dla konkretnych osób, współpracowników i parafian¹⁶. Czasami zdarzały się wypowiedzi o charakterze bardziej osobistym, jak choćby przemyślenia po pierwszym roku spędzonym w parafii: „Pragnę podzielić się tym, co było dla mnie ważne, czym żyłem przez ten rok i co było moją radością”¹⁷. Obecny proboszcz, ks. Zbigniew Kocoń, w rubryce zatytułowanej *Słowo Proboszcza* przeważnie nawiązuje do aktualnych zagadnień związanych z życiem liturgicznym Kościoła.

Następne dwie stałe rubryki łączy nazwisko jednego redaktora, Damiana Gruchlika¹⁸, który od początku współpracuje z gazetką. Jako wieloletni animator wspólnot ministranckich oraz autor opracowań formacyjnych i liturgicznych¹⁹ na łamach „Pielgrzyma” porusza kwestie związane z prowadzeniem i funkcjonowaniem kolejnych grup ministrantów. Do 2004 roku redagował dział zatytułowany *Ministranci*, lecz z czasem poszerzył zakres poruszanych przez siebie tematów i tytuł zmieniono na *Nie tylko dla ministrantów* (od numeru 1 [65] z 2005 roku). Obok artykułów z dziedziny ministrantury i formacji liturgicznej publikował także omówienia ksiąg liturgicznych, znaków i symboli liturgicznych. Oto jak na łamach pisma zapowia-

¹⁵ Wasz proboszcz [B. Joško], *Jednym zdaniem*, „Pielgrzym” 4 (2001), s. 2.

¹⁶ G. Kusze, *Podziękowania za miniony rok w parafii*, „Pielgrzym” 1 (2013); tenże, *Podziękowanie*, „Pielgrzym” 1-2 (2004), s. 2-3.

¹⁷ Tenże, *10 radości – refleksje po roku*, „Pielgrzym” 9 (2004), s. 2.

¹⁸ Damian Gruchlik jest wieloletnim pracownikiem Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach, <http://archiwum.archidiecezja.katowice.pl/pl/index/contact/>, 17.04.2014.

¹⁹ D. Gruchlik, *Znak i posługa światła w liturgii*, Kraków 2006; tenże, *Przystąpię do otwarcia Bożego. Zbiórki z kandydatami na ministrantów*, Poznań 2011.

dał kolejny rok swojej pracy redakcyjnej: „W tym Roku Pańskim 2006 w naszej rubryce podejmem temat sakramentów świętych, ich wymiar teologiczny, duchowy oraz obrzędy związane z ich udzielaniem”²⁰. Drugą prowadzoną przez niego kolumną jest *Biblioteka parafialna zaprasza*. W dziale tym nie tylko zachęca do korzystania ze zbiorów książnicy, ale przede wszystkim publikuje omówienia książek o tematyce religijnej, z którymi warto się zapoznać.

Stały i zarazem najobszerniejszy element „Pielgrzyma” to rubryka opatrzona tytułem *Z życia parafii*. Najczęściej ma ona formę kalendarium wydarzeń, jakie działy się na terenie parafii lub dotyczyły osób z nią związanych w mijającym miesiącu. Często dopełnieniem kalendarium bywa fotoreportaż zawierający zdjęcia z poszczególnych imprez lub spotkań. W ramach rubryki bywają także publikowane sprawozdania z działalności poszczególnych wspólnot parafialnych, Pierwszych Komunii Świętych, procesji Bożego Ciała, koncertów muzycznych, wyjazdów pielgrzymkowych, a nawet poważniejszych prac remontowych odbywających się na terenie kościoła, jak np. remont wieży przeprowadzany w 2006 roku²¹.

Podczas kilkunastoletniej pracy redakcja „Pielgrzyma” nawiązała wiele kontaktów z pobliskimi instytucjami znajdującymi się na terenie parafii (szkołami, przedszkolami, bibliotekami itp.), czego owocem jest zamieszczanie sprawozdań z ich działalności oraz pracy. Czasopismo przybliżyło takie ważne dla społeczności lokalnej wydarzenia, jak obchody pięćdziesięciolecia Gimnazjum nr 5 im. P. Steller w Katowicach²², trzydziestolecia Szkoły Podstawowej nr 12 im. I.J. Paderewskiego w Katowicach²³ oraz dwudziestopięciolecia Miejskiego Przedszkola nr 55²⁴. Tego rodzaju publikacje pełnią ważną funkcję nie tylko informacyjną, ale także dokumentują życie mieszkańców dzielnicy oraz miasta.

Lektura pierwszych numerów miesięcznika nasuwa myśl, że powstał on również po to, by przybliżyć czytelnikowi historię ko-

²⁰ Damian [Gruchlik], *Sakramenty źródłem łask*, „Pielgrzym” 1 (2006), s. 7.

²¹ G. Kusze, *Trudny remont wieży rozpoczęty!*, „Pielgrzym” 11 (2006), s. 3.

²² A. Jankowska-Kowalik, *Pięćdziesiątka w „Piątce”*, „Pielgrzym” 3 (2007), s. 8.

²³ A. Mól, *Nowy sztandar i festyn rodzinny na 30-lecie Szkoły Podstawowej nr 12*, „Pielgrzym” 7-8 (2007), s. 8.

²⁴ Dyrekcja MP-55 [Miejskie Przedszkole nr 55 w Katowicach], *Przedszkole 55 ma już 25 lat*, „Pielgrzym” 12 (2005), s. 5.

Numer jubileuszowy (nr 100) „Pielgrzyma” z 2007 roku

ścioła i parafii pw. Wniebowzięcia NMP. Takie wrażenie wywołuje cykl artykułów o charakterze historycznym, opatrzonych wspólnym tytułem *Z kroniki parafialnej*, ukazujących się w latach 2001-2003. Pierwszy redaktor „Pielgrzyma”, ksiądz Polok, rozpoczynając przedruk wybranych fragmentów kroniki, informował czytelników, że: „Szczególna uroda tego tekstu tkwi w przemyślniej łańciskiej inwokacji określającej czas powstania wspólnoty parafialnej, jej codzienność i wydarzenia codzienne. Kronikę rozpoczął ówczesny pierwszy administrator tworzącej się parafii, a późniejszy biskup, ks. Józef Kurpas”²⁵. Oryginalny tekst łańciskiej inwokacji wraz z tłumaczeniem opublikowano w pierwszym numerze z 1999 roku²⁶.

W kolejnych odcinkach drukowano informacje o Pierwszych Komuniach Świętych, procesjach Bożego Ciała, wizytach biskupów i pielgrzymkach odbywających się w nowo utworzonej parafii pw. Wniebowzięcia NMP. Obok tekstów umieszczano reprodukcje starych fotografii dokumentujących wydarzenia z początków lat pięćdziesiątych XX stulecia. Jednocześnie wielokrotnie zwracano się do parafian z prośbą o wypożyczenie do skopiowania fotografii starego kościoła i jego dawnego otoczenia²⁷. Odzew i zaangażowanie czytelników sprawiło, że redakcji udało się zgromadzić na tyle okazały zbiór dokumentów i zdjęć, iż w 2003 roku podjęto decyzję o wydaniu monografii zatytułowanej *Pół wieku. Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny 1952-2002*. Na uwagę zasługuje fakt, że do powstania książki przyczyniły się osoby pracujące w zespole redakcyjnym „Pielgrzyma”: Wanda Niedziela i Karol Niedziela, a wspierał ich ówczesny proboszcz, ks. Bernard Joško.

Dziesięć lat później redakcja ponownie zwróciła się do czytelników gazety z prośbą o przesyłanie materiałów odnoszących się do historii kościoła pw. Wniebowzięcia NMP w następujących słowach: „50. rocznicę upamiętniliśmy niewielką książeczką pt. *Pół wieku*, ale mamy pełną świadomość, że wówczas pośpiesznie przygotowana, nie była dość bogata w fakty, bo po jej wydaniu wiele osób stwierdziło, że można byłoby ją znacznie wzbogacić i dodać wiele ciekawych infor-

²⁵ G. Polok, *Z kroniki parafialnej*, „Pielgrzym” 1 (1999), s. 7.

²⁶ *Tamże*, s. 7.

²⁷ *Z Kroniki parafialnej. Część X*, „Pielgrzym” 1 (2000), s. 7.

Z Kroniki Parafialnej

W nowej edycji „Pielgrzym” chcemy zaproponować Czytelnikom przedruk początku i ciekawszych fragmentów założonej przed 48 laty Kroniki Parafialnej. Szczególna uroda tego tekstu tkwi w przemysłnej łacińskiej inwokacji określającej czas powstania wspólnoty parafialnej, jej codziennosci i wydarzenia odświętne, w minionym półwieczu. Kronikę rozpoczął ówczesny pierwszy administrator tworzącej się parafii, a późniejszy biskup, ks. Józef Kurpas. Dział już niewielu niestety operuje jakim językiem, posługując się łacińskimi formułami dla nadania spiswanym działom wzniosłego i ponadczasowego charakteru.

Oto pierwszy fragment z zachowaną pisownią i przekład łacińskiej inwokacji na język polski:

Ad maiorem Dei Omnipotentis gloriam eiusque Assumplae Matris honorem (...) Władzy duchownej zarządzeniem czyniąc zadość, zamiar mając anteriorów posteris, a także osobistej ulegając notariusza kurialnego pasji, pocynam huius fata libelli: Anno p.Chr. n. millesimo nongentesimo quinquagesimo secundo in Ascensione Domini, die stil.vigesima secunda Maii, tempore quo: PPIus XII (Eugenius Pacelli) novem 5. Petri regebat, Stephanus Wyszyski Primatum Poloniae tenebat, Stanislaus Adamski (76 a) Ordinarius Katowicensis, Dr. Herbertus Bednorz (46 a), eius Coadiutor, Julius Bieniek (65 a) Episcopus Auxiliarius Dasylectantus, Suffraganus Katowicensis Ecclesiam Katowicensis regebat, sub decano Carolo Mathea, canonico, parochis actualibus: Stanislaus Maślirski, canonico, Dre. Josepho Bańka de Zawodzie, Dre Rudolpho Adamczyk de Christo Rege, qui nunc temporis impeditus suum vicarium substitutum: Franciscum Pisula habebat, Joseph Kurpas, has striben lines. administrationem novae Curiae B.M.V. Assumplae dedicatae gerebat, etc. ... Oto krótka struktura personalna owego czasu.

Naprawdę powstała myśl wybudowania większej kaplicy do użytku publicznego cum orla esset fama de fisco ingrediendo in Domum Sororum. Wykonanie planów, które oglądać można w archiwum Sióstr N.M.P., powierzono architektowi Affie. Sporządził je w roku 1948, zatwierdzone zostały w r. 1949. Budowy nie podejmowano, bo dom macierzysty miał swoje zastrzeżenia ze względu na brak jakichkolwiek środków pieniężnych.

Ponieważ w czerwcu 1951 kończył się termin ważności planów budowy, a o prolongowaniu tejez dates circumstantiis mowy być nie mogło, J.E. ks. Biskup Bednorz po rozmowie z Matką Prowincjalną, S. Dolorosą Andrzejczak, przedstawił sprawę Kurii Diecezjalnej. Wywiązała się krótka korespondencja, nastąpiła wymiana poglądów, stanowiska obopólnego i zastrzeżeń, i 2 maja 1951 budowa została rozpoczęta.

Na większą część Boga Wszechmogącego i chwałę jego Wniebowziętej Matki (...) Władzy duchownej zarządzeniem czyniąc zadość, zamiar mając dla przeszłości i przyszłości, a także osobistej ulegając notariusza kurialnego pasji, pocynam przedstawiać dzieje. W roku tysiąc dziewięćset pięćdziesiątym drugim po narodzeniu Chrystusa we Wniebowstąpieniu Pańskim, w dniu dwudziestego drugiego maja, w czasie, gdy: na stolicy Piotrowej zasiadał Papież Pius XII (Eugeniusz Pacelli), Prymasem Polski był Stefan Wyszyński, Ordynariuszem Katowickim Stanisław Adamski (76 lat), a jego biskupem koadiutorem dr Herbert Bednorz (46 lat), zaś biskupem pomocniczym Juliusz Bieniek (65 lat) sufragan Kościoła Katowickiego, biskup tytularny Dasylectantianii, natomiast dziekanem ks. kanonik Karol Mathea, proboszczami: ks. kanonik Stanisław Maślirski z parafii Mariackiej, ks. dr Józef Bańka z parafii w Zawodziu, ks. dr Rudolf Adamczyk z parafii pw. Chrystusa Króla. W owym czasie, gdy Kościół Katowicki miał wikariusza zastępczego Franciszka Pisulę, ks. Józef Kurpas został wyznaczony na administratora nowej wspólnoty kościelnej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (...). Oto krótka struktura personalna owego czasu.

Naprawdę powstała myśl wybudowania większej kaplicy do użytku publicznego z wejściem z Domu Sióstr. Wykonanie planów, które oglądać można w archiwum Sióstr N.M.P., powierzono architektowi Affie. Sporządził je w roku 1948, zatwierdzone zostały w 1949 roku. Budowy nie podejmowano, bo dom macierzysty miał swoje zastrzeżenia - ze względu na brak jakichkolwiek środków pieniężnych.

Ponieważ w czerwcu 1951 kończył się termin ważności planów budowy, a o prolongowaniu tejez ustalonej daty mowy być nie mogło, J.E. ks. Biskup Bednorz po rozmowie z Matką Prowincjalną, S. Dolorosą Andrzejczak, przedstawił sprawę Kurii Diecezjalnej. Wywiązała się krótka korespondencja, nastąpiła wymiana poglądów, stanowiska obopólnego i zastrzeżeń, i 2 maja 1951 budowa została rozpoczęta. C.D.N.

Łacińska inwokacja ks. Józefa Kurpasa

macji²⁸. Tym razem parafianie również nie zawiedli i dzięki przekazanym przez nich dokumentom udało się stworzyć fotograficzne archiwum historii parafii, które początkowo prezentowano w kościele, a następnie udostępniono czytelnikom w postaci wydania albumowego, opatrzonego tytułem: *60 lat parafii rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach 1952-2012*²⁹. Ponownie książ-

²⁸ G. Kusze i Redakcja, *60-lecie naszej Parafii. Prośba do parafian*, „Pielgrzym” 1 (2012), s. 7.

²⁹ *60 lat parafii rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach 1952-2012*, pod red. W. Niedzieli, B. Urban, Katowice 2012.

kę opracowywały osoby zaangażowane w redakcji gazetki parafialnej, tym razem z Marią Niedzielą współpracowała Barbara Urban. Tego rodzaju inicjatywy świadczą o profesjonalizmie i przygotowaniu merytorycznym osób pracujących w zespole redagującym „Pielgrzyma”. Dokonano w ten sposób nieprawdopodobnego dzieła wydobywania na światło dzienne tak dokumentów związanych z kościołem, jak i rekonstrukcji życia parafialnego lokalnej społeczności.

W 2009 roku do zespołu redakcyjnego dołączyła Maria Rabsztyń, dyplomowany psycholog, na stałe zatrudniona na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach, która zapoczątkowała nowy cykl artykułów opatrzonego wspólnym tytułem *Rozmowy z psychologiem*. Autorka porusza w nim kwestie dotyczące trudów życia współczesnego człowieka, alkoholizmu, depresji, lęku, samooceny i wychowania dzieci. Inicjatywa jest o tyle ciekawa, że specjalistka odpowiada także na pytania czytelników, którzy niejednokrotnie dostarczają jej także tematów na kolejne artykuły. Z listów oraz innych sygnałów docierających do redakcji wynika, że problematyka poruszana przez psychologa cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem, a rozpoczęty przez nią cykl artykułów zamieniła się w stałą rubrykę.

W ostatnim czasie na łamach czasopisma pojawiły się także artykuły związane z aktualnymi wydarzeniami w archidiecezji katowickiej. Dwudziestego piątego listopada 2012 roku abp Wiktor Skworec zwołał II Synod Archidiecezjalny w Katowicach. To ważne dla śląskich katolików wydarzenie ma na celu formowanie świadomości i pobudzanie współodpowiedzialności za Kościół lokalny – tak we wspólnotach, jak i u poszczególnych wiernych³⁰. Redakcja „Pielgrzyma” zdecydowała się na systematycznie przekazywanie informacji z przebiegu oraz efektów prac poszczególnych komisji i zespołów synodalnych w rubryce zatytułowanej *Synod! Co nowego?* Inny ważny dla lokalnego kościoła cykl tekstów odnosi się do trwającego w metropolii katowickiej Roku Rodziny oraz opisuje znaczenie i formy realizacji powołania przez poszczególnych członków rodziny. Autorem cyklu *W Roku Rodziny – o rodzinie* jest ks. Marcin Szkatuła, który do tej pory prowadził rozważania na tematy roli

³⁰ Więcej na temat II Synodu Archidiecezji Katowickiej: <http://synodkatowice.pl/>, 175, 17.04.2014.

ojca³¹, matki³² oraz dzieci³³ w kontekście funkcjonowania rodziny oraz współczesnego Kościoła.

Na przestrzeni ostatnich piętnastu lat na łamach „Pielgrzyma” ukazało się wiele ciekawych tekstów napisanych zarówno przez osoby bezpośrednio związane z parafią Wniebowzięcia NMP, jak i pochodzące spoza niej. W artykułach poruszana była różnorodna tematyka, jakkolwiek szczegółowa analiza zawartości poszczególnych numerów miesięcznika pozwala wyodrębnić trzy dominujące grupy tematyczne: wypowiedzi o charakterze teologicznym, historycznym oraz aktualne wydarzenia życia Kościoła i parafii. Systematyczna lektura numerów czasopisma pokazuje, że przeważają w nich informacje dotyczące aktualnych wydarzeń w katowickiej parafii pw. Wniebowzięcia NMP, dzięki czemu piśmisko pełni jednocześnie rolę ewangelizacyjną oraz integracyjną lokalnego środowiska.

„THE PILGRIM” („PIELGRZYM”): A MONTHLY OF THE ASSUMPTION OF THE BLESSED VIRGIN MARY PARISH IN KATOWICE

In the 1990s of the last century an expansion of Polish parish press took place what was evidenced by the considerable growth of the number of magazines published by the Catholic Church parishes. One of the periodicals that started to be printed in that time was *The Pilgrim* – a monthly of the Parish of Assumption of Virgin Mary in Katowice („Pielgrzym” – miesięcznik parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach). Since its beginning it has been prepared by the parishioners and the priests and has presented texts of theological character and related to current issues and events both in the Church and parish life.

³¹ M. Szkatuła, *Ojciec*, „Pielgrzym” 2 (2014), s. 8-9.

³² Tenże, *Matka*, „Pielgrzym” 3 (2014), s. 8-9.

³³ Tenże, *Dzieci – wszystkie dzieci nasze są...*, „Pielgrzym” 4 (2014), s. 8.